

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER
ETAPA NATIONALA – LIMBA SI LITERATURA ROMANA
CLASA A V-A

Citește cu atenție textele care urmează apoi notează în grilă, răspunsul corect la întrebările date:

A. *Aceasta este o poveste despre o carte cu povești. Era odată o carte cu povești și cu foarte multe desene. Părea cam veche și ponosită, iar desenele ei erau cam gălbejite și demodate. Știi voi, cu zâne din alea subțiri, Feți-Frumoși ca niște campioni la inele și împărați cu barba exagerat de cârlionțată. Toate bazaconiile astea care în general te plictisesc. Dar, când te uitai mai atent, îți dădeai seama că desenele aveau totuși ceva special, ceva cum nu se mai găsește astăzi. Erau subțiri și gingașe ca niște umbre chinezești. Omuleții din ele păreau atât de sinceri, cu ochișorii lor de pui de focă. Până și zmeii sau Muma-Pădurii care pregătește otrăvuri, ba chiar balaurii cu n capete aveau ceva fragil, delicat, încât ai fi zis că adie sub ochii tăi ca niște pânze de păianjen.*

Dar cine să mai stea să se uite la carte și la desenele ei? Fusesse alungată în fundul unui cufăr, laolaltă cu tot felul de păpuși cu capul spart, ciorapi rupți de ți-ar fi ieșit toate degetele prin ei, hăinuțe atât de peticite că n-ai mai fi putut spune ce culoare avuseseră la început și pe care le purtaseră, probabil, de-a lungul timpului, multe generații de copii, rachete de badminton cu corzile, dacă nu și cozile rupte și câte și mai câte.

(Caius Dobrescu, Cartea care mirosea urât, în vol. Care-i faza cu cititul?)

1. Textul dat se referă la:
 - a. felul în care poate fi citită o carte cu povești;
 - b. jucăriile unui copil;
 - c. locul unde este aruncată o carte cu povești;
 - d. o carte cu povești, ilustrată.
2. Două personaje specifice basmelor menționate în textul dat sunt:
 - a. Făt-Frumos, zmeii;
 - b. Muma-Pădurii, omuleții;
 - c. omuleții, zânele;
 - d. păpușile, împărații.
3. Structura care conține un epitet referitor la felul în care sunt înfățișați împărații în cartea cu povești este:
 - a. *aveau ceva fragil, delicat;*

10. Verbele din secvența *ce culoare avuseseră la început și pe care le purtaseră, probabil, de-a lungul timpului, multe generații de copii...* sunt la modul și timpul:
- indicativ, perfect simplu;
 - indicativ, imperfect;
 - indicativ, mai mult ca perfect;
 - imperativ, prezent.

B. *A fost odată etc.*

A fost odată un împărat foarte viteaz; toate împărățiile de prinprejurul împărăției sale îi cerea sfaturi: atâta era de drept și înțelept. Când se isca sfadă între dânșii, la acest împărat mergeau mai întâi la judecată și, cum zicea el, așa se și făcea, fiindcă era judecător drept și iubitor de pace. Când fu aproape de bătrânețe îi dăruî Dumnezeu un fecior. Nu se poate spune câtă bucurie simți împăratul când a văzut că dobândi un moștenitor. Toți împărății vecini i-au trimis daruri. Ei nu mai puțin se bucurau că vecinul lor, care îi ajută cu sfaturi și povețele lui cele de mult folos, a dobândit fecior.*

După ce se mări, îl puse de învăță carte. El era așa de silitor, încât se mirau dascălii de dânșul cum de învață așa repede. Ceea ce învățau ceilalți copii într-un an, el învăța numai într-o săptămână. Ajunsese să nu mai aibă dascălii ce să-i dea să învețe. Iară tată-său scrise carte împărătească la niște filosofi vestiți ca să vie să ispitească cu învățăturile lor pe fiul său.

La curtea aceluî împărat se afla pe atunci un vânător vestit; și, până să vie filosofi cei vestiți, împăratul dete pe fiu-său acestui vânător ca să-l învețe meșteșugul său.

După ce venîră filosofi, învăță și de la dânșii câte în lună și în soare. Bucuria tatălui său era așa de mare unde vedea că fiu-său are să fie procopsit ca niciunul din fiii de împărați, încât se uita la dânșul ca la soare. Iară el de ce se mărea d-aia se făcea mai cu minte și mai frumos. În toată împărăția lui și a vecinilor lui împărați, altă vorbă nu era decât de înțelepciunea și frumusețea acestui fiu de împărat.*

(Petre Ispirescu, *Zâna munților*)

*sfadă – ceartă;

procopsit – educat, învățat

11. Două caracteristici ale basmului care se regăsesc în textul dat sunt:

- bucuria împăratului la nașterea fiului său și judecarea certurilor dintre vecinii împărăției;
- înțelepciunea împăratului și lipsa urmașilor;
- situarea acțiunilor într-un timp vag, neprecizat și formula inițială;
- trimiterea darurilor și sfaturile părintești.

12. Două trăsături ale fiului de împărat care reies din textul citat sunt:
- bunătatea și spiritul justițiar;
 - cumințenia și vitejia;
 - frumusețea și capacitatea neobișnuită de a asimila cunoștințe;
 - vitejia și capacitatea de a face dreptate tuturor.
13. Fiul împăratului învață carte de la:
- dascăli și filosofi;
 - dascăli și vânătorul vestit;
 - tatăl său și dascăli;
 - vânătorul din împărăția tatălui.
14. Structura *învăță și de la dânșii câte în lună și în soare* se referă la:
- capacitatea fiului de împărat de a-și depăși dascălii;
 - frumusețea cadrului natural;
 - frumusețea fiului de împărat;
 - multitudinea cunoștințelor dobândite de feciorul de împărat.
15. Substantivele din secvența *Ceea ce învăța ceilalți copii într-un an, el învăța numai într-o săptămână*. au, în ordine, următoarele funcții sintactice:
- complement, complement, atribut;
 - complement, subiect, complement;
 - subiect, atribut, complement;
 - subiect, complement, complement.
16. Pronumele personale din secvența *Ei nu mai puțin se bucurau că vecinul lor, care îi ajuta cu sfaturi și povețele lui cele de mult folos, a dobândit fecior*. au, în ordine, următoarele cazuri:
- dativ, genitiv, dativ, genitiv;
 - nominativ, genitiv, acuzativ, genitiv;
 - nominativ, genitiv, dativ, genitiv;
 - nominativ, dativ, acuzativ, genitiv.
17. În secvența *În toată împărăția lui și a vecinilor lui împărați, altă vorbă nu era decât de înțelepciunea și frumusețea acestui fiu de împărat*. attributele sunt exprimate prin:
- adjectiv, pronume personal și substantiv comun;
 - adjectiv și pronume personal;
 - adjectiv și substantiv comun;
 - pronume personal și substantiv comun

18. Antonimul adjectivului subliniat din structura *La curtea aceluî împărat se afla pe atunci un vânător vestit* este:
- necunoscut;
 - renumit;
 - ştiut;
 - viteaz.
19. Adjectivele din secvenţa *fiindcă era judecător drept şi iubitor de pace.* au funcţia sintactică de:
- atribut;
 - complement;
 - nume predicativ;
 - atribut, respectiv nume predicativ.
20. Predicatul din secvenţa *fiu-său are să fie procopsit* este:
- are să fie;
 - are;
 - are să fie procopsit;
 - să fie procopsit.

C.

*Aşezat la gura sobei noaptea pe când viscoleşte
Privesc focul, scump tovarăş, care vesel pâlpâieşte.
Şi prin flacăra albastr-a vreascurilor de aluni
Văd trecând în zbor fantastic a poveştilor minuni.*

*Iată-o pasăre măiastră prinsă-n luptă c-un balaur;
Iată cerbi cu stele-n frunte care trec pe punţi de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripaţi
Care-ascund în mari palaturi mândre fete de-mpăraţi.*

*Iată pajuri năzdrăvane care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea albă feţi-frumoşi cu falnic nume;
Iată-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...
Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai.*

.....
(Vasile Alecsandri, *La gura sobei*)

21. Cuvântul subliniat în versul *Privesc focul, scump tovarăş, care vesel pâlpâieşte.* are valoarea morfologică şi funcţia sintactică:
- adjectiv, atribut;

- b.** adverb, complement;
 - c.** adverb, atribut;
 - d.** substantiv, complement.
22. Cuvântul subliniat în versul *Iată pajuri năzdrăvane care vin din neagra lume* are o valoare morfologică diferită de cea din text în enunțul:
- a.** Culoarea neagră a rochiei o face elegantă.
 - b.** Negrul este o culoare interesantă.
 - c.** Noaptea neagră s-a lăsat peste lume.
 - d.** Sunt multe rochii negre în vitrina magazinului.
23. Versul care conține un adjectiv provenit dintr-un verb derivat, la participiu, este:
- a.** *Iată-o pasăre măiastră prinsă-n luptă c-un balaur;*
 - b.** *Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripați;*
 - c.** *Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai.*
 - d.** *Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlپâiește.*
24. Repetiția interjecției *Iată* din textul dat:
- a.** creează o muzicalitate aparte a textului;
 - b.** sugerează trăirile cititorului;
 - c.** evidențiază elementele specifice lumii basmului pe care le imaginează poetul;
 - d.** redă sentimentele poetului.
25. Versurile din poezia dată au rimă:
- a.** îmbrățișată;
 - b.** împerecheată;
 - c.** încrucișată;
 - d.** împerecheată și încrucișată.
26. Versul care conține un epitet și se referă la lumea poveștilor este:
- a.** *Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește;*
 - b.** *Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai;*
 - c.** *Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlپâiește;*
 - d.** *Văd trecând în zbor fantastic a poveștilor minuni.*
27. Legătura dintre lumea reală și lumea basmului se realizează, în versurile date:
- a.** cu ajutorul figurilor de stil și al elementelor de versificație;
 - b.** prin folosirea unor cuvinte cu sens neobișnuit;
 - c.** prin intermediul imaginației creatorului, stimulată de jocul flăcărilor;
 - d.** prin folosirea imaginilor artistice prin care se recrează realitatea.

- 28.** Ideea centrală transmisă de textul dat face referire la:
- a.** starea de visare a poetului, care își imaginează o lume de basm, privind focul din sobă;
 - b.** frumusețea unui peisaj de iarnă, contemplat din interiorul unei camere;
 - c.** succesiunea acțiunilor pe care le-ar putea săvârși un personaj de basm;
 - d.** trecerea timpului, care trezește regretul poetului.
- 29.** Următoarea afirmație este corectă:
- a.** Textele **A**, **B** și **C** sunt fragmente din basme;
 - b.** Textele **A** și **B** sunt fragmente din basme, textul **C** este un fragment dintr-un basm în versuri;
 - c.** Textul **C** prezintă un tablou specific iernii;
 - d.** Textele **A**, **B** și **C** fac referire la personaje specifice basmului.
- 30.** Următoarea afirmație este corectă:
- a.** Textele date fac referire numai la aspecte ale realității;
 - b.** Textul **A** prezintă aspecte din realitate, textele **B** și **C** aspecte ale realității, recreate de imaginația autorului;
 - c.** Textele **A** și **B** prezintă aspecte ale realității, în textul **C** se transfigurează realitatea în funcție de imaginația autorului;
 - d.** Niciunul dintre cele trei texte nu valorifică aspecte ale realității.

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER
ETAPA NATIONALA – LIMBA SI LITERATURA ROMANA
CLASA A V-A

Răspunsuri corecte:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
d	a	c	b	b	b	c	c	a	c	c	c	a	d	d

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
b	a	a	a	c	b	b	b	c	b	d	c	a	d	b